

τῶν κινήσεις. Ἐκ τούτων ψευδεῖς ὑποθέσεις. Ἐκ τούτων προδοσίαι καὶ διαβολαί. Ἐκ τούτων ἀπάται, κολακεῖαι, δολιότητες καὶ ἐπιβουλαί. Δὲν ἐξεύρει τις πῶς νὰ φερθῇ πρὸς ἀνθρώπους τοιοῦτου πολυμόρφου εἶδους. Τὸ παρχειμρότερον συμβεβηκὸς μεταβάλλει αὐτούς· ἢ πλεόν ἐλαφρὰ δυστυχία ἐκπλήττει· ἢ παρχειμρότερα ἐναντιότης ἐκθορυβεῖ, καὶ δὲν συλλογίζονται τὴν ἀστασίαν τῶν ἐπιγείων πραγμάτων. Ἀλλ' ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος καὶ σοφὸς πολὺ διαφέρει τῶν τοιούτων· γνωρίζει τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἀληθινὴν ἄξιαν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐξεύρει νὰ μεταχειρίζηται αὐτὰ πρεπόντως, φυλάττων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀδούλωτον. Δὲν ἐκπλήττεται εἰς τὰ συμβαίνοντα, διότι προβλέπει αὐτά· εἰς πάντα εἶναι ἕτοιμος. Θεωρεῖ τὰ ἀποτελέσματα εἰς τὰς αἰτίας αὐτῶν. Ἄλλο δὲν φοβεῖται, εἰ μὴ τὴν κακίαν, ὡς ἀντίθετον, ὡς μόνην ἀληθινὴν καὶ φρικώδη τῶντι συμφορὰν εἰς λογικὸν ἄνθρωπον. Ἐξεύρων καλῶς τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα, ἐκτελεῖ αὐτὰ εὐχαρίστως· εἶναι πιστὸς καὶ ἀσφαλὴς εἰς τὰ συναλλάγματα αὐτοῦ, εἰλικρινὴς φίλος, τίμιος πρὸς πάντας, καὶ σύμφωνος μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον ἐν ὅλῃ τῇ διαγωγῇ αὐτοῦ. Ὅστις ἔχει ἀληθινὴν ἰδέαν ἀρετῆς, δύναται νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τοὺς εἰλικρινεῖς σκοποὺς, καὶ εἰς τὰ πλεόν μυστικὰ αὐτοῦ φρονήματα· ὅ,τι εἶναι σήμερον, εἶναι καὶ αὔριον, καὶ μετὰ τὴν αὔριον, καὶ πάντοτε. Ἐξέρχεται καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μετὰ τῆς αὐτῆς ἰλαρότητος. Τὰ εἰς τοὺς ἄλλους φαινόμενα παράδοξα, εἰς αὐτὸν δὲν προξενοῦσιν οὐδεμίαν ἐκπληξιν, διότι ἐξεύρει τὰς αἰτίας αὐτῶν. Αἰσθητικὸς εἰς τὰς δυστυχίας τῶν ἄλλων, ἀντὶ νὰ χύνη μάταια ἢ υποκριτικὰ δάκρυα, μεταχειρίζεται τὰ δυνατὰ μέσα καὶ τὰς συμβουλὰς τοῦ ὀρθοῦ λόγου, διὰ νὰ παρηγορῇ τοὺς δυστυχεῖς.

Σταθερότης.

Σταθερότης λέγεται τὸ νὰ ὑποφέρωμεν γενναίως τὰ δεινὰ, τοὺς πόνους καὶ τὰς θλίψεις. Δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν ἀρετὴν ταύτην μὲ τὴν προειρημένην συγγενῇ αὐτῆς. Ἐκείνη θεωρεῖται εἰς τὴν τάξιν καὶ τὸ ἀμετάβλητον τῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος· ἡ δὲ σταθερότης, εἰς περιστάσεις δεινὰς καὶ ἀπροσδοκίτους, εἰς ἀποφάσεις στερεὰς καὶ ἀκλονήτους. Δὲν εἶναι βάρβαρος καταφρόνησις τῆς ζωῆς, οὐδὲ πείσμα ἀνόητον, ἀλλὰ φρόνημα ἀδιάσειστον, καὶ ἀνυπέρβλητος ἀπόφασις εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ἠθικῶν καθηκόντων, ὑπὲρ ὧν ὁ σταθερὸς ἄνθρωπος εἶναι ἕτοιμος νὰ ὑποφέρῃ πᾶν δεινὸν μᾶλλον, πρὶν νὰ παρῇ αὐτά. Ἡ σταθερότης εἶναι μήτηρ τῶν ἡρώων εἰς ἕκαστον εἶδος. Ἡρωϊσμὸν ὅμως ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα τὸν ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἀρετὴν· διότι τὸ μεγαλεῖον τῆς αἰτίας συνιστᾷ τὴν εὐγένειαν τῶν πράξεων. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἡρωϊσμὸς τοῦ Σωκράτους, ὅς τις ἔγεινε θῦμα ὑπὲρ τῆς